

Powiatowy Zespół Szkół nr 1 w Kościerzynie

SZKOLNY PROGRAM

PROFILAKTYKI

w roku szkolnym 2011 / 2012

Zatwierdzony uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 31.08.2011r.

.....

Zatwierdzony przez Samorząd Uczniowski PZS nr 1 w Kościerzynie

.....

Zatwierdzony przez Radę Rodziców PZS nr 1 w Kościerzynie

.....

WSTĘP.

Prawo oświatowe dodało do obowiązków szkoły zadania w postaci przyjęcia i realizowania „szkolnego programu profilaktyki”. Zakłada on objęcie całości życia szkolnego programem. Daje szkole szansę, gdyż działania profilaktyczne mogą powodować zmiany w całym środowisku szkolnym i wywoływać jego reakcje. Powinny być, zatem tak zaplanowane i prowadzone, aby ewentualne trudności nie zatrzymały wartościowych zadań.

Rozsądne prowadzenie profilaktyki szkolnej powinno opierać się o wiedzę i doświadczenia zebrane w ciągu ostatnich kilku lat. Można tu zaobserwować wyraźny wzrost niektórych problemów młodzieży, które mogą wynikać z tego, iż żyjemy w czasach szybkich przemian, do których nie zawsze ludzie są przygotowani. Jednym z wyrazów tych przemian jest wzrost ilości i wagi zachowań destrukcyjnych młodzieży, również w ramach życia szkolnego. Jest pewien katalog zachowań, zwanych zachowaniami problemowymi, (bo skutkują problemami, niosąc ryzyko), które obejmuje tradycyjna profilaktyka. Zachowania ryzykowne często występują razem lub warunkują się wzajemnie. Wymienia się takie jak:

- Używanie substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, nikotyna we wszystkich aspektach, nie tylko w kwestii uzależnienia.),
- Przemoc i agresja, zwłaszcza międzyrówieśnicza,
- Zachowania seksualne w problemowym kontekście (instrumentalne i ryzykowne zachowania seksualne np. zakażenia chorobami przenoszonymi drogą płciową),
- Przystępczość nieletnich,
- Samobójstwa, wypadki (poszukiwanie ekstremalnych wrażeń)

Zauważa się również czynniki środowiskowe, które działają negatywnie, takie jak:

- Bierność i poczucie bezużyteczności (związane z późniejszym bezrobociem)
- Negatywna interakcja z mediami elektronicznymi (telewizja, komputer, gry, Internet)
- Psychomanipulacja ze strony sekt i grup psychomanipulacyjnych.

I tu zwracamy się ku profilaktyce, w nadziei, że w niej tkwi odpowiedź na aktualne problemy i chcemy, aby była wpisana na stałe w zadania szkoły.

Szkolny program profilaktyczny Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Kościerzynie jest całościową strategią działania w kierunku osiągnięcia celów profilaktycznych. Strategią, w której największą rolę pełnią decyzje ludzi mądrych i dobrych, którzy przez swoje zaangażowanie chcą rzeczywiście chronić swych uczniów i doskonalić ich środowisko. Nasz program traktuje profilaktykę jako proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu wiedzy o

zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.

PROFILAKTYKA

ELIMINACJA (LUB REDUKCJA) CZYNNIKÓW RYZYKA

Czynniki ryzyka:

Cechy, sytuacje,
warunki sprzyjające
powstaniu zachowań
ryzykownych.

Najpoważniejsze

zachowania ryzykowne:

- palenie tytoniu
- używanie alkoholu
- używanie narkotyków
- wczesna aktywność seksualna
- zachowania agresywne i przestępcze

WZMACNIANIE CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH

Czynniki chroniące:

Cechy, sytuacje, warunki
zwiększające odporność na
działanie czynników
ryzyka.

Najważniejsze czynniki

chroniące:

- silna więź emocjonalna
- z rodzicami,
- zainteresowanie
- nauką szkolną,
- poszanowanie prawa,
- norm, wartości i
- autorytetów społecznych,
- przynależność do
- pozytywnej grupy,
- regularne praktyki
- religijne,

POZIOMY PROFILAKTYKI

Współczesna profilaktyka naukowa wyróżnia trzy poziomy profilaktyki - stosownie do diagnozy problemów - oraz wskazuje cele i formy działania najbardziej dla nich właściwe:

1. Profilaktyka pierwszorzędowa - adresowana do ogółu dzieci i młodzieży, ma na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnianie wieku inicjacji (np. alkoholowej czy narkotykowej). Stanowi rodzaj „szczepionki” dla osób zdrowych, zwiększającej ich odporność na oddziaływanie niekorzystnych czynników. Terenem realizacji wczesnych działań profilaktycznych jest głównie szkoła.

Są to działania nastawione na przekazywanie informacji o konsekwencjach używania środków odurzających oraz na kształtowanie ważnych umiejętności życiowych (radzenia sobie ze stresem, nawiązywania kontaktów z ludźmi, opierania się presji grupy rówieśniczej, rozwiązywania konfliktów itp.).

2. Profilaktyka drugorzędowa - adresowana jest do grup podwyższonego ryzyka, a więc do osób, które przeszły już inicjację, i u których występują liczne lub poważne problemy (osobiste, rodzinne, szkolne); jej celem jest umożliwienie wycofania się z ryzykownych zachowań. Młodemu ludziom z tej grupy już nie wystarczą działania informacyjne i edukacyjne prowadzone w klasach. Niezbędne jest podjęcie głębszej interwencji poprzedzonej specjalistyczną diagnozą pozwalającą określić stopień zagrożenia oraz charakter i głębokość problemów psychologicznych, rodzinnych oraz szkolnych. Formy pomocy ustala się na podstawie wyników diagnozy (zajęcia wyrównawcze, terapia indywidualna i rodzinna, socjoterapia). Pomoc ta może być organizowana przez pedagoga, poradnię psychologiczno-pedagogiczną, świetlicę terapeutyczną (klub), młodzieżowy ośrodek socjoterapii.

3. Profilaktyka trzeciorzędowa - adresowana jest do młodych ludzi z grup wysokiego ryzyka (uzależnionych), którzy ponoszą już poważne konsekwencje swoich zachowań. Jej celem jest ograniczenie głębokości i czasu trwania zaburzeń, a także zmniejszanie szkód związanych z ich ryzykownym trybem życia. Podejmowane działania (odtrucie, leczenie odwykowe, psychoterapia, rehabilitacja, resocjalizacja) organizowane są już nie przez szkoły czy poradnie oświatowe, lecz przez instytucje należące do innych resortów (głównie zdrowia) oraz placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe (np. MONAR).

Na profilaktykę pierwszorzędową składają się zarówno działania wychowawczo-profilaktyczne szkoły, jak i bardziej specjalistyczne programy profilaktyczne.

Najważniejsze działania własne szkoły to:

- stwarzanie przyjaznego klimatu (dobra komunikacja, osobowe relacje pomiędzy nauczycielami i uczniami, udzielanie emocjonalnego wsparcia dzieciom i młodzieży szczególnie w trudnych dla nich sytuacjach itp.),
- nauczyciele stanowiący pozytywne wzorce (niepijący, niepalący i nietolerujący podobnych zachowań u uczniów),
- wypracowanie spójnej polityki szkoły wobec palenia, picia alkoholu i odurzania się narkotykami oraz konsekwentne jej wdrażanie (jasne określenie wymagań, co do zachowań uczniów oraz reakcji szkoły na zachowania nieprawidłowe, informowanie o tym uczniów i ich rodziców),
- budowanie dobrej współpracy z rodzicami i pozyskiwanie ich jako sojuszników działań wychowawczych oraz profilaktycznych prowadzonych przez nauczycieli,
- pomoc uczniom mającym trudności w nauce,
- wczesne rozpoznawanie uczniów z grup ryzyka i kierowanie ich do psychologa lub pedagoga dla przeprowadzenia wstępnej diagnozy
- kierowanie uczniów zagrożonych - w porozumieniu z rodzicami do poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej instytucji udzielającej specjalistycznej pomocy.

DIAGNOZA

Diagnoza sytuacji środowiska, w tym również środowiska szkolnego jest zasadniczym wymaganiem przed zaplanowaniem działalności profilaktycznej szkoły. Trzeba po prostu pytać, dyskutować, obserwować. Dzięki diagnozie uzyskujemy narzędzie do oceny propozycji profilaktycznych poszczególnych nauczycieli.

Samo postawienie w szkole pytań profilaktycznych jest już zabiegiem owocnym i działaniem profilaktycznym. Warto w pewnym stopniu uspołecnić ten proces, czyniąc go elementem pracy z radą pedagogiczną, rodzicami, samorządem uczniowskim. Cennym źródłem wiedzy o problemach mogą być pracownicy administracji i obsługi szkoły. Chodzi tu o moment wspólnej refleksji, o postawienie pytań o środowisko życia dzieci i jego element, jakim jest szkoła.

PYTANIA DO DIAGNOZY SYTUACJI PROBLEMOWYCH.

- Jakie zachowania ryzykowne uczniów zauważono kiedykolwiek w ostatnim czasie?
- O jakich problemach usłyszeli od uczniów nauczyciele, zwłaszcza ci najbardziej akceptowani?
- O jakich problemach uczniów i środowiska doniosła lokalna prasa?

- Co relacjonowali rodzice w spotkaniach indywidualnych i na wywiadówkach?
- Jakie problemy identyfikowali pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznej?
- Jak jest nasilenie aktów przemocy w szkole (w tym np. wandalizmu wobec mienia publicznego)?
- Jak uczniowie spędzają czas wolny?
- Co dzieje się wokół szkoły?
- Jak funkcjonują szkolne „azyle” w postaci toalet i szatni?
- W jakich warunkach toczy się życie domowe uczniów?
- Jaka atmosfera nauki panuje w szkole?
- Czy młodzież lubi swoją szkołę?
- W jakim stopniu są aktywne w samorządzie?
- Czy umieją się bawić w sposób konstruktywny?
- Jaki stosunek do problemów ważnych profilaktycznie mają nauczyciele?
- Jaka jest gotowość grona pedagogicznego do udziału w programie?
- Jaki jest stopień wiedzy i umiejętności w tym zakresie?
- Jakie doświadczenia profilaktyczne składają się na tradycję szkoły?
- Jaki jest stopień integracji środowiska szkolnego?
- Jak aktywni są rodzice uczniów?
- Jaki problemy zdrowotne nasilają się i są dostrzegane przez lekarzy w naszym rejonie?

W czerwcu w szkole zostały przeprowadzone badania, których celem było uchwycenie całokształtu spraw związanych ze zjawiskiem patologii wśród młodzieży PZS nr 1 w Kościerzynie. Badania dały odpowiedź na szereg zagadnień i zjawisk charakterystycznych dla naszej młodzieży typu: alkoholizm, palenie tytoniu, narkomania, przemoc.

ANALIZA BADAŃ ANKIETY

dotyczącej: uzależnień, zagrożeń, przemocy oraz atmosfery panującej w Powiatowym Zespole Szkół nr 1 w Kościerzynie .

Badaniem objęto 198 uczniów, uczniów tym 135 dziewcząt 63 chłopców. Przebadano uczniów klas drugich pod koniec roku szkolnego 2010/2011. Badani uczniowie uczęszczają do klas technikalnych, licealnych i klas zawodowych. Większość młodzieży dojeżdża do szkoły z okolicznych wsi i pochodzi ze zróżnicowanych

środowisk. Dominuje młodzież chłopska, część pochodzi ze środowiska robotniczego, najmniejszą grupę stanowią uczniowie, których rodzice pracują umysłowo.

- ✓ Na pytanie czy wiesz, do czego w szkole masz prawo - co wolno ci robić, a czego nie wolno 92% respondentów odpowiedziało, że wie a tylko 8 % jest tego nieświadome
- ✓ Czy wiadomo, co należy robić w sytuacji , gdy praw ucznia nie respektują nauczyciele. 64% opowiedziało, że wie lub raczej wie a tylko 36 % nie wie lub raczej nie wie co w takiej sytuacji należy zrobić.
- ✓ Czy wiesz , kto w twojej szkole (jakie osoby lub organizacje) mogą ci pomóc, gdybyś miał(a) jakiś kłopot lub problem 86% badanych wie a tylko 14 % nie zna takich osób lub organizacji.
Taką pomoc może otrzymać 79% a 21 % jest nieświadome możliwości uzyskania takiej pomocy
Wynika z tego wniosek że młodzież dobrze zna swoje prawa i obowiązki wynikające ze statutu szkoły.
- ✓ Na pytanie Czy posiadasz realny wpływ na to, co się dzieje w twojej klasie: 53% badanych odpowiedziało, że nie ma lub ma niewielki wpływ, 35% że ma pewien wpływ a 12% że ma wpływ na to co się dzieje w klasie.
- ✓ Kolejne pytanie dotyczyło na jakie sprawy uczeń chciałby mieć wpływ a na jakie miał wpływ w ostatnim czasie. Najczęściej pojawiające się odpowiedzi na pierwsze pytanie to wybór nauczyciela przedmiotu, na kolejne to wybór samorządu klasowego, wybór wycieczki klasowej.
- ✓ Jak często uczestniczysz w szkole w podejmowaniu decyzji dotyczących spraw, które są dla Ciebie ważne? 70 % odpowiedziało, że ma mały wpływ a tylko 30% że ma wpływ.
- ✓ Czy masz możliwość wyrażania swoich opinii , uwag , propozycji dotyczących spraw szkoły? 66% odpowiedziało, że nie a 34% że tak. Wniosek wynikający z tych pytań jest jednoznaczny decyzje są podejmowane przy udziale reprezentantów uczniów czyli samorządu szkolnego a nie wszystkich uczniów.
- ✓ Na pytanie: Jeżeli masz odmienne przekonania niż nauczyciele to..., wiodącą odpowiedzią było, że nauczyciele dyskutują i starają się przekonać ucznia do swoich racji - 109 odpowiedzi, kolejną że nauczyciele szanują przekonania ucznia- 94 odpowiedzi oraz że uczeń jest wysłuchiwany przez większość

nauczycieli - 75 na 198 uczniów, że uczeń jest krytykowany i ośmieszany padło po 24 i 21 odpowiedzi.

- ✓ Czy nauczycielom przeszkadza specyficzny styl bycia ucznia (fryzura, przekonania):72% odpowiedziało że nauczycielom to nie przeszkadza i starają się zrozumieć ucznia, po 9% uważają że nauczycielom to przeszkadza i że ich krytykują za to, 5 % że ich ośmieszają a 4 że stosują system kar i zakazów.
- ✓ W jaki sposób nauczyciele reagują na nieodpowiednie zachowanie ucznia wobec innych uczniów bądź nauczycieli : (dopuszcza się możliwość wyboru kilku odpowiedzi)
Najczęściej podawaną odpowiedzią jest obniżenie oceny z zachowania (113), kolejną powiadamiają rodziców lub dyrekcję (100), następną jest starają się dociec złego zachowania (73) że stosują kary i sankcje (57)najmniej odpowiedzi padło że krzyczą (30) oraz że podają nazwisko do wiadomości na apelu lub wywiadówce (11).
- ✓ Kolejne pytanie Czy w szkole czujesz się bezpiecznie: 50% odpowiedziało że tak, 41 że nie są tego pewni, natomiast tylko 9% że nie czują się bezpiecznie w szkole.
- ✓ Na pytanie: z jakimi zagrożeniami i problemami się borykasz? 30% respondentów odpowiedziało, że najczęstszym problemem są nauczyciele, następnie 27 % trudności w nauce, 18 % picie alkoholu, 16 % brak środków finansowych.
- ✓ Czy osobiście doznajesz przemocy?: 68% opowiedziało że nie doznaje przemocy w żadnej formie, natomiast pozostałe osoby najczęściej są wyzywane(5 % ankietowanych), lub wyśmiewane (3 % ogółu) . Przemoc najczęściej na terenach zamieszkałych wsi czy szkoła do której uczęszczają.
- ✓ Na pytanie: czy zdarza się im samemu stosować przemoc? 74 % odpowiedziało że NIE, pozostały procent ankietowanych to osoby stosujące przemoc.
- ✓ Czy wiesz , kto w twojej szkole (jakie osoby lub organizacje) mogą ci pomóc, gdybyś miał(a) jakiś kłopot lub problem: 86% badanych wie, a tylko 14 % nie zna takich osób lub organizacji.
- ✓ Jeśli byłeś ofiarą przemocy, to czy udzielono Ci właściwej pomocy 36% odpowiedziało że tak, 40%, że trudno im to stwierdzić a 24%, że nie udzielono im właściwej pomocy.
- ✓ Na pytanie: Która z postaw uczniów dominuje w szkole:60% opowiedziało, że koleżeństwo, 35% że obojętność a 5% że agresja.

- ✓ Czy w czasie lekcji zdarzyło się aby nauczyciele ubliżali Ci, poniżali Cię: 13% odpowiedziało że zdarzają się takie sytuacje, 39% że trudno im odpowiedzieć a 48% że takie sytuacje się nie zdarzają.
- ✓ Czy na terenie szkoły funkcjonują nieformalne grupy uczniów: 6% odpowiedziało że istnieją grupy nieformalne, 78% że nie wie o ich istnieniu a 16% że ich nie ma na terenie szkoły.
- ✓ Czy wszyscy nauczyciele traktują Cię zgodnie z Twoimi oczekiwaniami: 3% odpowiedziało że tak, 60% że niektórzy nauczyciele, 33% że pojedynczy nauczyciele, 4% że żaden nauczyciel nie spełnia oczekiwań uczniów.
- ✓ Stosunki panujące między uczniami w szkole są: 79% odpowiedziało że są dobre i bardzo dobre a tylko 21 % że są złe.
- ✓ Stosunki panujące między uczniami a nauczycielami w szkole są dobre z większością nauczycieli 81%, a złe 19%.
- ✓ Na pytanie które cechy dostrzegasz u swego wychowawcy najczęściej padała odpowiedź- życzliwy (65), sprawiedliwy(53) i wymagający(34), najrzadziej niesprawiedliwy(8), niewymagający(8) i ponury(7).
- ✓ Dyrektor szkoły, Twoim zdaniem najczęściej padała odpowiedz : dba o stworzenie dobrego klimatu (94), stara się rozwiązywać problemy z myślą o uczniu (87) jest dostępny dla uczniów (76), najmniej liczne odpowiedzi to jest niedostępny dla uczniów (15), jest niesprawiedliwy (16), nie interesuje go zdanie uczniów (27).
- ✓ Gdy Twój kolega z klasy oczekuje od Ciebie pomocy najwięcej osób udzieliło odpowiedzi że pomaga 83%, proponują pomoc innej osoby to 11% odpowiedzi, zasłanianie się brakiem czasu to 5% a ignorowanie tego faktu to tylko 1%
- ✓ Kolejnym pytaniem ankiety było: Czy imprezy, takie jak: Dzień Ekonomika, Dzień Przedsiębiorczości, Dzień Języków, Dzień Sportu i inne organizowane w naszej szkole wzmacniają więzi pomiędzy uczniami? na które większość ankietowanych bo 61% odpowiedziało, że takie imprezy wzmacniają więzi pomiędzy uczniami, 29% nie jest tego świadome, natomiast 10% uważa że w/w imprezy nie wzmacniają więzi.

Pytania dotyczące uzależnień to: **palenie papierosów**, które pali, aż 83% w naszej szkole. Największa grupa palaczy wypala dziennie od 2-4 papierosów (35%) lub od

5-10 (32%). Pociuszające jest to, że tylko 16% palaczy pali więcej niż 10 papierosów dziennie. Młodzież najczęściej sięga po papierosy na dyskotecę (28 %) w domu (21 %), pozostali na dworcu autobusowym czy w parku.

Najczęstszą i najbardziej popularną używką wśród naszej młodzieży jest **alkohol**. W ciągu ostatniego roku piło aż 65% młodych ludzi. W ciągu ostatniego miesiąca 64%, w ostatnim tygodniu 39%. Niektórzy ankietowani spożywiają alkohol raz w tygodniu (weekend-2% ankietowanych), ale zdarzają się osoby sięgające po tę używkę co dwa dni. Jak widać spożycie alkoholu zmniejsza się, gdy bierzemy pod uwagę rozpiętość w czasie. Ciekawe odpowiedzi ukazało pytanie, „co pijesz najczęściej”. Najchętniej badani piją piwo (66%), potem wino, a na końcu wódkę (12%). Najczęściej alkoholem częstują rówieśnicy - odpowiedziało tak 99 osób, czyli 50%. Poza tym często uczniowie odpowiadali, że kupują alkohol sami - 22%. Niestety bywa, że alkoholem częstuje ktoś z rodziny - aż 13%. Miejscem gdzie najczęściej sięgają po alkohol są imprezy u znajomych (28 %), urodziny, PKP (po 4% ankietowanych), a niekiedy nawet piją z rodzicami (2%). Najczęstszym powodem sięgania po alkohol przez młodzież jest chęć odreagowania (22%), dla przyjemności (14 %), z powodu meczu (3%) lub bez powodu (31 %). Tak częste spożywanie alkoholu przez młodzież powoduje konflikty w domu (8%), pogorszenie wyników w nauce (7%), a nawet zdarzyło się że 1 osoba spośród ankietowanych padła ofiarą molestowania seksualnego.

Narkotyki są problemem współczesnego świata i goszczą również w naszym mieście. Na pytanie czy próbowałeś brać narkotyki: 84% odpowiedziało, że nigdy nie brało, 8% że spróbowało jeden raz, 4% że brało rzadko czyli 32 uczniów na 198 badanych miało kontakt z narkotykami, na kolejne związane z problemem pytanie czy jest kontakt z osobami rozprowadzającymi narkotyki w szkole padło 44% odpowiedzi że uczniowie nie wiedzą, 31% że kontakt jest trudny, 15% że jest w ogóle niemożliwy a 10% że łatwy.

Czy rodzice wiedzą, że brałeś lub bierzesz narkotyki: uczniowie którzy mieli kontakt z narkotykami (32 uczniów na 198 badanych) odpowiedzieli w 52% że nie wiedzą czy rodzice mają tego świadomość, 36% stwierdziło, że rodzice nie wiedzą o tym fakcie, a 12% że wiedzą.

Zetknąć się z tego typu używkami można przede wszystkim na imprezie (61%), także na ulicy (15%) oraz w szkole (10%). Pociuszający jest fakt, że 87% ankietowanych zdaje sobie sprawę z tego, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe. Podobnie jest z alkoholem i papierosami. Znakomita większość (75% i 87%) jest zdania, że picie

alkoholu i palenie papierosów jest szkodliwe. Świadczy to o dużej świadomości uczniów.

Jedno z kolejnych pytań brzmiało: „W jakim stopniu czujesz się człowiekiem wolnym, niezależnym od używek?”. Przeważająca część ankietowanych (71%) odpowiedziała, że w granicach 75-100%. Generalnie rzecz biorąc młodzi ludzie nie aprobują używek i potrafią obejść się bez nich.

Jak wynika z badań młodzieży naszej szkoły nie są obce uzależnienia ani przemoc. Przy braku wzorców, emanacji agresji i przemocy w społeczeństwie oraz pogłębiającej się zapaści finansowej rodzin, wielu młodych ludzi jest zagrożonych zjawiskami patologicznymi. Trzeba na to zwrócić uwagę. Należy zastanowić się jak przeciwdziałać tym zjawiskom. Od tego, bowiem zależy przyszłość i rozwój tej młodzieży.

WNIOSKI:

Zjawiska, jakie ukazała ankieta, można zmniejszyć i doprowadzić do pełnej kontroli zachowań patologicznych, potrzebne jest jednak pełne rozpoznanie tych zjawisk oraz szybkie działanie profilaktyczne i zabezpieczające. Tylko w taki sposób uchronić będzie można młodzież od zgubnych ich skutków.

Wśród ogółu badanych :

- na bieżąco omawiać, przypominać młodzieży Statut Szkoły a co za tym idzie utrwać prawa i obowiązki ucznia
- wychowawcy powinni bardziej wpływać na zaangażowanie uczniów do współpodejmowania decyzji dotyczących klasy i szkoły
- nauczyciele powinni bardziej szanować przekonania ucznia, jego odrębność i indywidualność pod warunkiem, że nie jest to sprzeczne z akceptowanymi normami społecznymi
- w sytuacjach problemowych większy nacisk nauczyciele powinni kłaść na rozwiązywanie problemu, dociekaniu przyczyny a nie sankcjonowaniu i karaniu
- wszyscy pracownicy szkoły (dyrekcja, nauczyciele, obsługa) powinniśmy dążyć do zapewnienia większego bezpieczeństwa w szkole
- nauczyciele, wychowawcy powinni na bieżąco tłumaczyć uczniom, że wysokie wymagania, konsekwencja w działaniu, stanowczość, nie są przejawem przemocy psychicznej

- wychowawcy, nauczyciele powinni na każdym kroku przypominać o takich wartościach jak uczynność, bezinteresowność, koleżeńskość aby zmniejszyć obojętność panującą wśród młodzieży
- dyrekcja powinna ułatwić, umożliwić uczniom dzielenie się z nimi swoimi uwagami i opiniami dotyczącymi spraw klasy i szkoły
- niektórzy nauczyciele w sytuacji kontaktu z trudnym uczniem powinni być bardziej opanowani i nie dawać się wyprowadzić z równowagi
- zapoznawać uczniów, przypominać i przestrzegać procedur postępowania w sytuacjach trudnych
- duży procent osób miało kontakt z alkoholem oraz papierosami,
- zauważalne jest zainteresowanie młodzieży narkotykami,
- najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo,
- narkotyki są częścią wszelkich młodzieżowych imprez,
- młodzież zdaje sobie sprawę ze szkodliwości picia, palenia i używania narkotyków,
- młodzi ludzie doświadczają różnego rodzaju przemocy, należy to uwzględnić w programie profilaktyki i podać młodzieży adresy instytucji, które mającej pomóc,
- należy uczyć młodzież sposobów odmawiania na propozycje skorzystania z używek,
- powinno się przeprowadzić prelekcje, pogadanki i organizować spotkania na temat przemocy i uzależnień,

Wyniki przeprowadzonych badań, obserwacje pedagoga szkolnego i nauczycieli analiza stanu zagrożenia i niedostosowania młodzieży potwierdzają konieczność kontynuacji programu profilaktyki szkoły.

ZASOBY PROFILAKTYCZNE, Z JAKICH KORZYSTA SZKOŁA PRZY REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Dziedzina życia	Zasoby do wykorzystania	Uwagi
1.	Prawo	Seria ustaw organizujących system profilaktyki	
2.	Samorząd	Lokalny system profilaktyczny- wydzielone fundusze w postaci funduszy gminnych wyłącznie na cele profilaktyczne	
3.	Ustrój	Demokratyzacja sprzyja najbardziej efektywnym i trwałym rodzajom profilaktyki środowiskowej.	
4.	Tradycja	W ciągu ostatnich 200 lat duża ilość bardzo udanych działań, rozwiązań i struktur. Szacunek społeczny związany z poważną pracą profilaktyczną.	
5.	Kadra	Duża ilość nauczycieli o odpowiednich kwalifikacjach.	
6.	Kościół	Sieć parafialna, żywe tradycje, zgodność profilaktyki i nauczania moralnego.	
7.	Rodzina	Znacznie większa stabilność rodziny i silniejsze więzi społeczne, niż w większości krajów rozwiniętych.	
8.	Organizacje młodzieżowe	Sporo czynnych organizacji, rozwój nowych form(harcerstwo, oaza, KSM, wolontariat).	
9.	Sektor pozarządowy	Ponad 3000 organizacji o charakterze profilaktycznym z ok. 1-2 mln członków.	
10.	Awans zawodowy nauczycieli	Uwzględnienie realizacji programów w indywidualnych planach rozwoju.	
11.	Szkoła	Zainteresowanie nauką szkolną, koła zainteresowań dla uczniów, propozycje spędzania czasu wolnego, świetlica szkolna.	

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA DAJĄCE PODSTAWĘ PRAWNĄ DO DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH:

- 1. USTAWA O SYSTEMIE OŚWIATY(ZAPIS POSTULUJĄCY
WPROWADZENIE PROGRAMÓW PROFILAKTYCZNYCH).**
- 2. USTAWA O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII Z DN. 24.04.1997 R.**

Promocja zdrowego trybu życia bez nikotyny i narkotyków uwzględniona jest w zarządzeniach i zalecana w programowaniu pracy wychowawczej szkoły. W Ustawie z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii znajduje się zapis:

Art. 1.2. „Przeciwdziałanie narkomanii obejmuje: 1) działalność wychowawczą i zapobiegawczą”.

Art. 3.2. „Zadania dotyczące przeciwdziałaniu narkomanii są realizowane, w zakresie określonym w ustawie, również przez: 1) szkoły i placówki objęte systemem oświaty oraz szkoły wyższe”.

Rozdz. 1, Art. 7.1: „Działalność wychowawcza i zapobiegawcza obejmuje:

- 1) promocję zdrowia psychicznego,
- 2) promocję zdrowego stylu życia,
- 3) informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, oraz o narkomanii i jej skutkach”.

Art. 7.2. „Zadania, o których mowa w ust. 1, są realizowane w szczególności przez:

1. Wprowadzenie problematyki zapobiegania narkomanii do programów szkół i innych placówek systemu oświaty”.

Art. 8.1. „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania uwzględni w podstawie programowej kształcenia ogólnego problematykę promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących zapobiegania narkomanii”.

Art. 9.4. „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe formy działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

- 3. ROZPORZĄDZENIE MENIS Z DN. 31.01.2002 R. DOT. RAMOWYCH
STATUTÓW PUBLICZNEGO PRZEDSZKOLA ORAZ PUBLICZNYCH
SZKÓŁ.**

Prawo do włączania w wychowanie programów profilaktycznych dają szkołom rozporządzenia i ustawy. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z

dnia 31 stycznia 2002 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół otrzymał brzmienie § 2, ust. 1 pkt 1:

1. Cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły i program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, o których mowa w odrębnych przepisach.

2. Program wychowawczy szkoły i program profilaktyki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uchwała rada pedagogiczna po zasięgnięciu opinii rady rodziców i samorządu uczniowskiego.

Te rozporządzenia dotyczą szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych celem „wspomagania ucznia w jego wszechstronnym rozwoju” (§3 pkt 2).

4. USTAWA O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO Z DN. 19.08.1994 R.

Profilaktyka związana jest z ochroną zdrowia psychicznego. Wszelkiego rodzaju „używki”, działalność sekt oraz przejawy agresji mogą naruszać prawo do ochrony zdrowia oraz prowadzić osoby zaangażowane w zachowania destruktywne, do poważnych zaburzeń w sferze psychiki. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku podaje w rozdz. 1, art. 1.1: „ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane”.

Art. 2. „Ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
- 2) zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wszechstronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym”.

Art. 4.1. „Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są podejmowane przede wszystkim wobec dzieci, młodzieży, osób starszych i wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla zdrowia psychicznego” czyli m.in. w sytuacjach stosowania środków uzależniających i pozostawania w sytuacjach szkodliwych dla równowagi psychicznej i emocjonalnej.

5. USTAWA O OCHRONIE ZDROWIA PRZED NASTĘPSTWAMI UŻYWANIA TYTONIU Z DN. 9.11.1995 R.

W art. 3. czytamy: „ochrona zdrowia przed następstwami używania tytoniu realizowana jest przez kształtowanie polityki zdrowotnej, ekonomicznej i społecznej, do której należy:

- 1) ochrona prawa niepalących do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego,
 - 2) promocja zdrowia przez propagowanie stylu życia wolnego od nałogu papierosów i używania wyrobów tytoniowych,
- 2a) działalność wychowawcza i informacyjna.

6. USTAWA O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI Z DN. 26.10.1982 R.

W zakres działań profilaktycznych wchodzi zadania przeciwdziałania narkomanii, alkoholizmowi i nikotynie. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi podaje w rozdz. 1, art. 2.1: „Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną.

Art. 4.1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży".

Art. 5. „Minister właściwy do spraw świąt i wychowania uwzględnia problem trzeźwości i abstynencji wśród celów wychowania oraz zapewnia w programach nauczania wiedzę o szkodliwości alkoholizmu dla jednostki oraz w życiu rodzinnym i społecznym".

Szkolny Program Profilaktyki

- I.** Opracowany został na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji dydaktyczno-wychowawczej w szkole przy użyciu narzędzi:
- Ankiety uczniów dotyczącej atmosfery panującej w Powiatowym Zespole Szkół nr 1 w Kościerzynie i uzależnień
 - Rozmowy indywidualne, wywiady – prowadzonych na bieżąco przez wychowawców i pedagoga szkolnego z rodzicami i zmian.
 - Obserwacja - prowadzona na bieżąco przez wychowawców i pedagoga zachowań uczniów na przerwach, lekcjach, imprezach pozaszkolnych
 - Analiza niepowodzeń szkolnych – uzasadnień ocen nieodpowiednich z zachowania na II semestr roku szkolnego 2010/2011
 - Analiza dokumentacji z uczestnictwa w realizowanych dotychczas programach profilaktycznych w szkole i poza nią
 - Analiza dokumentacji szkolnej dotyczącej interwencji wychowawczej:
 1. dokumentacja pedagoga
 2. dzienniki lekcyjne
 3. nagany dyrektora
- II.** Analiza wyników badań:
- Identyfikacja niepokojących objawów w dwóch obszarach:
 - wskaźniki naruszania dyscypliny szkolnej
 - wskaźniki patologii w środowisku uczniowskim
- III.** Określenie problemu występującego w szkole:
- agresja
 - nałogi
 - opuszczanie zajęć bez usprawiedliwienia
- IV.** Zalecenia dla szkolnego programu profilaktyki:
1. Organizowanie działań informacyjnych dla:
 - **Nauczycieli** (dotyczące):
 - stanu wychowawczego szkoły
 - opracowanego programu szkolnej profilaktyki
 - realizacji zadań w ramach programu
 - opracowanych procedur szkolnych (różnych)
 - procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych
 - współpracy z instytucjami uprawnionymi do pomocy w szkole w realizowaniu szkolnej profilaktyki

- **Rodziców** (dotyczące):
 - stanu wychowawczego szkoły (mocne strony, zagrożenia)
 - celów i zadań szkolnej profilaktyki
 - zasad interwencji kryzysowej
 - zasad uczestnictwa w programach profilaktycznych realizowanych w szkole
 - zawieranie kontraktów
 - organizacji spotkań wychowawczych z rodzicami (problemowych, tematycznych)
 - współpracy z instytucjami uprawnionymi do pomocy w szkole w realizowaniu szkolnej profilaktyki

- **Uczniów** (dotyczące):
 - stanu wychowawczego szkoły
 - zagrożeń
 - organizacji zajęć pozalekcyjnych
 - zasad uczestnictwa w realizowanych programach profilaktycznych
 - osobistego zaangażowania i odpowiedzialności w realizacji programu
 - zawieranie kontraktów
 - zasad interwencji w sytuacjach kryzysowych

V. Procedury oceny skuteczności programu:

- opracowanie narzędzi monitorowania i ewaluacji
- przeprowadzenie ewaluacji programu
- opracowanie procedury informowania o wynikach ewaluacji programu
- wprowadzanie zmian

Główne cele Szkolnego Programu Profilaktyki

POWIATOWEGO ZESPOŁU SZKÓŁ NR 1 W KOŚCIERZYNIE

Wspieranie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi poprzez:

- Ograniczanie i likwidowanie czynników, które dezorganizują i zaburzają zdrowy styl życia.
- Inicjowanie i wzmacnianie czynników wspierających rozwój.

Zadania Szkolnego Programu Profilaktyki

1. Organizowanie i planowanie doskonalenia kadry pedagogicznej
2. Przestrzeganie wypracowanych ogólnych zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia lub w sytuacjach trudnych.
3. Organizowanie przedsięwzięć wspierających prawidłowy rozwój uczniów naszej szkoły.
4. Współpraca z samorządem szkolnym na rzecz wzmacniania we współdecydowaniu.
5. Organizowanie współpracy z instytucjami pomocniczymi w środowisku oraz rodzicami.

STRUKTURA I TREŚCI PROGRAMU PROFILAKTYKI

I. STRATEGIA INFORMACYJNO – EDUKACYJNA

1. Uwzględnienie w tematyce lekcji wychowawczych problemów wynikających z diagnozy sytuacji szkolnej
2. Realizowanie tematów związanych z promocją zdrowia na lekcjach g.d.d.w, wychowania do życia w rodzinie, wychowania fizycznego, biologii, chemii
3. Realizacja materiału dydaktycznego z zakresu zdrowia psychicznego i fizycznego w oparciu o podstawy programowe – ścieżki międzyprzedmiotowe
4. Zaplanowanie spotkań o charakterze informacyjnym z uczniem przez pielęgniarkę szkolną.
5. Zaplanowanie spotkań ze specjalistami: psychologiem, policjantem, specjalistą ds. uzależnień.

6. Organizowanie spotkań z rodzicami-pedagogizacja (spotkania problemowe, tematyczne).
7. Udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych promujących zdrowy tryb życia.
8. Wykorzystanie gazetek ściennych w klasach, na korytarzach do promocji zdrowia.
9. Współpraca z instytucjami promującymi zdrowy styl życia.
10. Zaplanowanie spotkań z uczniami o charakterze informacyjno-ćwiczeniowym przez pedagoga szkolnego.
11. Zaplanowanie szkoleń podnoszących umiejętności nauczycieli w obszarze profilaktyki.
12. Samodzielne programy profilaktyczne realizowane przez specjalistów dla uczniów.

II. STRATEGIA ALTERNETYW

1. Organizacja zajęć pozalekcyjnych (zagospodarowanie czasu wolnego) - kółka lub warsztaty:
informatyczne, ekologiczne, Klub Europejski, dziennikarskie, SKS, matematyczne, polonistyczne, geograficzno-krajoznawcze, chemiczne, historyczne, biologiczne, języka angielskiego, regionalne, teatralne, wolontariat
2. Działalność czytelnicy szkolnej.
3. Działania cykliczne – udział w wycieczkach, festynach, zawodach, różnych rozgrywkach, imprezach okolicznościowych.
4. Organizacja współpracy z instytucjami prowadzącymi różnego rodzaju zajęcia o charakterze profilaktycznym na rzecz możliwości uczestniczenia uczniów szkoły. Kluby Sportowe, PPP i inne).

III. STRATEGIE INTERWENCYJNE

1. Organizacja poradnictwa indywidualnego i rodzinnego na terenie szkoły.
2. Współpraca z instytucjami prowadzącymi działalność w zakresie poradnictwa i terapii (PPP, MOPS, PCPR, Ośrodek Interwencji Kryzysowej).
3. Wzmocnienie roli Samorządu Uczniowskiego w decydowaniu o sprawach społeczności uczniowskiej.

REALIZACJA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI W POWIATOWYM ZESPOLE SZKÓL NR 1 w KOŚCIERZYNI

PROPOZYCJE DO

REALIZACJI SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI W POWIATOWYM ZESPOLE SZKÓL NR 1 W KOŚCIERZYNI

w roku szkolnym 2011/ 2012

ELIMINACJA LUB REDUKCJA CZYNNIKÓW RYZYKA , ZACHWAŃ RYZYKOWNYCH.

I. RADZENIE SOBIE W SYTUACJACH TRUDNYCH

L.p.	Cel	Zadania	Osoby odpowiedzialne i współpracujące	Metody i formy pracy	Odbiorcy
1.	Uświadomienie roli wsparcia innych osób w chwilach trudnych oraz łatwość zranienia młodych osób. Konieczność informowania osób bliskich o problemach i kłopotach, które wydają się nie do rozwiązania.	<ul style="list-style-type: none">- godzina do dyspozycji wychowawcy na temat : umiejętność radzenia i wychodzenia z sytuacji trudnej, kryzysowej,- spotkania z psychologiem na temat walki ze stresem,- dyżury psychologa co 2 tygodnie,- spotkania z psychologiem w razie potrzeby,- indywidualne rozmowy z pedagogiem w razie potrzeby- udzielanie porad i wskazówek dotyczących przezwyciężania trudności	Pedagog, wychowawcy klas Psycholog z PPP w Kościerzynie	Rozmowy, pogadanki, prelekcje, spotkania,	Młodzież, rodzice/ opiekunowie

		<ul style="list-style-type: none"> -współpraca z Policją, Prokuraturą, Sądem dla nieletnich , Strażą Miejską, Gminną, Parafią , kuratorami sądowymi, Ośrodkami Pomocy Społecznej, PCPR, Poradnią psychologiczno-Pedagogiczną, rodzicami, opiekunami, - przypomnienie bądź zapoznanie uczniów, rodziców, opiekunów z obowiązującymi procedurami postępowania w przypadku próby samobójczej ucznia -zamieszczenie w/ w procedur na stronie internetowej szkoły - postępowanie zgodne z procedurami -monitoring szkoły 			
2.	Podnoszenie świadomości roli rodziców dotyczącej wspierania dziecka i udzielania mu pomocy w sytuacjach niepowodzeń.	<ul style="list-style-type: none"> - kontaktowanie się nauczycieli z rodzicami i rodziców z nauczycielami, (harmonogram spotkań, indywidualnych konsultacji) - omawianie w czasie zebrań klasowych przyczyn niepowodzeń oraz sposobów pomagania i wspierania dziecka w radzeniu sobie z trudnościami, -angażowanie rodziców do świadomego uczestnictwa w sprawach szkolnych dziecka, zwłaszcza w sytuacjach niepowodzeń szkolnych - udzielanie porad i wskazówek dotyczących wspierania i pomagania w przezwyciężaniu trudności - motywowanie rodziców do współpracy ze szkołą w zapobieganiu i eliminowaniu trudności i niepowodzeń szkolnych 	Pedagog, wychowawcy klas Psycholog z PPP w Kościerzynie	Rozmowy, pogadanki, prelekcje, spotkania,	Rodzice lub opiekunowie

		dziecka.			
--	--	----------	--	--	--

II. ZACHOWANIA AGRESYWNE I PRZESTĘPCZE

L.p.	Cel	Zadania	Osoby odpowiedzialne i współpracujące	Metody i formy pracy	Odbiorcy
1.	Zapobieganie niepożądanym zjawiskom wychowawczym.	<ul style="list-style-type: none">- współpraca z Policją, Prokuraturą, Sądem dla nieletnich , Strażą Miejską, Gminną, Parafią , kuratorami sądowymi, Ośrodkami Pomocy Społecznej, PCPR, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, rodzicami, opiekunami, internatem- przypomnienie bądź zapoznanie uczniów , rodziców, opiekunów z obowiązującymi procedurami postępowania w sytuacji zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją-zamieszczenie procedur na stronie internetowej szkoły- postępowanie zgodne z procedurami-monitoring szkoły- poruszanie zagadnień dotyczących zasad dobrego wychowania i właściwego zachowania oraz nałogów na zajęciach z G.D.D.W. (np.: eliminowanie zachowań agresywnych)-Pedagogizacja rodziców	Pedagog, wychowawcy klas	Rozmowy, pogadanki, prelekcje, spotkania,	Młodzież, rodzice/ opiekunowie

2.	Konsultowanie trudnych problemów wychowawczych.	-współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną -nauczycielskie klasowe zespoły wychowawcze	Pedagog, wychowawcy klas	Rozmowy, pogadanki, prelekcje, spotkania,	Młodzież
3	Kształtowanie postaw tolerancji odpowiedzialności i szacunku wobec innych ludzi innych	- zwracanie uwagi na przejawy nietolerancji między uczniami i w relacji nauczyciel-uczeń - rozwój zespołu klasowego przez współdziałanie i współtworzenie poczucia odpowiedzialności - podejmowanie wspólnych działań klasowych - akceptacja siebie i innych	Pedagog Wychowawcy klas, nauczyciele,	Rozmowy, pogadanki, imprezy klasowe, lekcje GDDW i WDŹWR	Młodzież
4.	Integrowanie zespołu klasowego	- tworzenie pozytywnego klimatu w klasie - uczenie umiejętności współdziałania w rozwiązywaniu konfliktów -organizowanie i udział w imprezach klasowych szkolnych i pozaszkolnych	Wychowawcy klas	Rozmowy, pogadanki, biwaki integracyjne, pomoc słabszym uczniom w nauce	Młodzież
5.	Wdrażanie do poszanowania wspólnego dobra	- pełnienie dyżurów uczniowskich - dbanie o szafki w szatni szkolnej - dbanie o estetykę otoczenia bliższego i dalszego - uwrażliwienie na akty wandalizmu i właściwe reagowanie - kultura osobista - dostrzeganie i prezentowanie postaw godnych naśladowania -negowanie postaw niepozytywnych	Wychowawcy klas	Dyżury uczniów, rozmowy, pogadanki, prelekcje, apele szkolne	Młodzież
6.	Uwrażliwienie na krzywdę drugiego człowieka	- podejmowanie akcji charytatywnych -wolontariat -organizowanie paczek z okazji Świąt Bożego Narodzenia -konieczność przeciwstawiania się agresji, przemocy, nauka odwagi cywilnej - znajomość objawów świadczących, iż	Wychowawcy klas, Pedagog, nauczyciele	Organizowanie działań i imprez charytatywnych, pogadanki,	Młodzież

		uczeń jest ofiarą przemocy - postępowanie wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego			
7.	Zapobieganie zachowaniom agresywnym, przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - radzenie sobie z własnymi negatywnymi emocjami - poszukiwanie źródeł agresji - radzenie sobie z cudzą agresją - pomaganie uczniom z zachowaniami agresywnymi w walce z agresją -organizowanie indywidualnych i grupowych spotkań z psychologiem dla uczniów i rodziców/opiekunów -dostarczenie informacji o tym, gdzie można zwrócić się o pomoc -skrzynka problemów dotyczących aktów agresji i przemocy - znajomość objawów świadczących, iż uczeń jest sprawcą przemocy -stosowanie procedur postępowania wobec ucznia, którego zachowanie świadczy o demoralizacji -stosowanie procedur postępowania wobec ucznia, sprawcy czynu karalnego -dyżury nauczycieli na korytarzach szkolnych, w sklepiku szkolnym, szatni szkolnej -okienka w drzwiach gabinetów lekcyjnych – punktualne rozpoczynanie i kończenie zajęć lekcyjnych – kontrola obecności uczniów na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych 	Pedagog, specjalista z PPP, nauczyciele i wychowawcy,	<p>Pogadanki, zajęcia warsztatowe, filmy edukacyjne</p> <p>Rozmowy indywidualne, grupowe Kierowanie uczniów na terapię</p>	Młodzież

		- informowanie rodziców o samowolnym opuszczaniu zajęć przez uczniów.		
--	--	---	--	--

III. PALENIE TYTONIU

L.p.	Cel	Zadania	Osoby odpowiedzialne i współpracujące	Metody i formy pracy	Odbiorcy
1.	Przekazanie wiedzy o paleniu tytoniu, działaniu tytoniu i utrwalenie umiejętności podejmowania decyzji	- informacja o społecznym wymiarze niktynizmu w Polsce, - znajomość praw osób niepalących, - tytoń i alkohol a mój przyszły zawód, - jak uczeń może pomóc osobie uzależnionej, która chce przestać palić papierosy? -palenie tytoniu i nadużywanie alkoholu a mój przyszły partner w życiu / współmałżonek/ -dorosłe życie a problem nałogów	Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele WDŻwR,	Zajęcia lekcyjne, pogadanki, metaplan.	Młodzież
2.	Kształtowanie postawy niepalenia	- szkoła wolna od dymu tytoniowego	Nauczyciele	Zakaz palenia na terenie szkoły	Młodzież i nauczyciele
3.	Kształtowanie umiejętności trafnego wyboru, ukazanie zgubnych skutków zdrowotnych nałogu	Nałogom mówimy NIE „ Wybór należy do Ciebie- wybierz życie” „ List Joli”.	E. Frydrychowicz E. Skwierawska M. Młyńska	Inscenizacja	Młodzież
4.	Ukazanie możliwości pomocy osobie uzależnionej od nikotyny. Uzupełnienie i utrwalenie bezpośredniego kontaktu	- Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych - umożliwienie uczniom wracania wielokrotnie do tego samego tematu	E.Frydrychowicz Wychowawcy klas	Słowo drukowane	Młodzież rodzice/ opiekunowie

IV. UŻYWANIE ALKOHOLU

L.p.	Cel	Zadania	Osoby odpowiedzialne i współpracujące	Metody i formy pracy	Odbiorcy
1.	Zachęcenie do wzbogacania wiedzy o alkoholu i alkoholizmie	- udostępnienie możliwości korzystania z prasy antyalkoholowej	bibliotekarze	Prenumerata prasy	Młodzież
2.	Poznanie szkodliwości używania alkoholu Przekazanie wiedzy o chorobie alkoholowej,	-Alkohol – wybór czy moda -Dziękuję – nie piję- slogan czy realna rzeczywistość - Co należy wiedzieć o alkoholu i alkoholizmie	E. Frydrychowicz Wychowawcy klas, nauczyciele WDŻWR i człowieka w środowisku	Pogadanki, prelekcje Zajęcia z GDDW i wychowania do życia w rodzinie, Konkurs,	Młodzież
3.	Przekazanie rodzicom wiadomości dotyczących wpływu alkoholu na organizm młodego człowieka	- przekazanie informacji na temat szkodliwości używania alkoholu przez dzieci i młodzież.	Pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Prelekcje podczas wywiadówek, rozmowy indywidualne,	Rodzice
4.	Zapoznanie z przygotowaniem i przeprowadzeniem uroczystości bez alkoholu	- uroczystość bez alkoholu połączona z przygotowaniem i degustacją napojów bezalkoholowych, - nauka oceniania, zachęcania do naśladowania w życiu towarzyskim,	G.Gierszewska M.Hinc Wychowawcy klas E.Frydrychowicz	Zabawa, praca uczniów	Młodzież i rodzice
5.	Wywołanie zainteresowania problemem uzależnienia, ułatwienie zapamiętania treści, zadziałanie na uczucia uczniów, skłonienie do zmiany postawy a nawet postępowania.	-analiza problemu uzależnienia,	Wychowawcy klas	Projekcja filmów: „Rozdarte dusze” i „Alkohol i narkotyki. pomyśl zanim będzie za późno”	Młodzież
6.	Uzupełnienie i wzbogacenie	- kształcenie umiejętności odmawiania picia	Wychowawcy klas	Pogadanki, praca w grupach,	Młodzież

	wiedzy o alkoholu i jego skutkach.	alkoholu, - przekazanie niepokojących rozmiarów wzrostu nadużywania alkoholu, - najciekawszy plakat antyalkoholowy wykonany dowolną techniką.	D. Troka B. Lis-Driwa	ćwiczenia na GDDW i WDŻWR Konkurs	
7	Ukazanie możliwości pomocy rodzinie i osobie uzależnionej od alkoholu.	- rozpowszechnianie materiałów informacyjnych umożliwiających bezpośredni kontakt z instytucjami wspomagającymi osoby z problemem alkoholowym,	E.Frydrychowicz, wychowawcy, pielęgniarka szkolna,	Słowo drukowane	Młodzież i rodzice
8.	Przekazanie uczniom informacji jak postępować z osobą używającą alkoholu lub uzależnioną.	- wykształcenie umiejętności komunikacji z alkoholiczkiem - wsparcie psychiczne dla młodzieży mających w rodzinie problem alkoholowy	E.Frydrychowicz G. Kobiela-Dzienisz	Warsztaty - zajęcia dla uczniów mających kontakt z osobami uzależnionymi, rozmowy indywidualne	Młodzież
9.	Organizowanie czasu wolnego bez alkoholu.	- ukazanie możliwości spędzania czasu wolnego i tworzenia właściwych relacji międzyludzkich, - uczenie krytycznego spojrzenia na reklamy i media	Wychowawcy klas i nauczyciele	Biwaki, wycieczki, pikniki,	Młodzież
10.	Uzyskanie informacji na temat doświadczeń młodzieży z alkoholem.	- przeprowadzenie badań ankietowych na temat: „Spożywanie alkoholu przez młodzież” i przekazanie wniosków nauczycielom, rodzicom i uczniom - rozpoznawanie sygnałów świadczących o zażywaniu przez młodzież alkoholu	E. Frydrychowicz B. Lis- Driwa nauczyciele	Ankieta dla uczniów, analiza wniosków, szkolenie nauczycieli,	Młodzież, rodzice i nauczyciele
11.	Przekazanie informacji o aktach prawnych związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i zwalczaniu narkomanii	- szkolenie nauczycieli - udzielanie pomocy uczniom z grupy podwyższonego lub wysokiego ryzyka -zapoznanie uczniów z aktami prawnymi	Pedagog, Wychowawcy, rodzice	Szkoleniowa Rada Pedagogiczna, Rozmowy indywidualne, kierowanie na terapię do specjalistów	Nauczyciele, rodzice i młodzież

V. UŻYWANIE ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH / NARKOTYKÓW, DOPALACZY, ŚRODKÓW WZIEWNYCH I LEKÓW/

L.p.	Cel	Zadania	Osoby odpowiedzialne i współpracujące	Metody i formy pracy	Odbiorcy
1	Zachęcenie do wzbogacania wiedzy o środkach uzależniających	- udostępnienie możliwości korzystania z prasy profilaktycznej	bibliotekarze	Prenumerata prasy	Młodzież
2	Przekazanie wiedzy o uzależnieniach od narkotyków, działaniu narkotyków i utrwalenie umiejętności podejmowania decyzji.	-zdobywanie wiadomości o narkotykach i ich wpływie na organizm człowieka. - nauka odmawiania gdy ktoś zaproponuje używanie środków uzależniających, w tym dopalaczy	E. Frydrychowicz, wychowawcy klas	Pogadanki, prelekcje, audycje przez radiowęzeł, zajęcia WDŻWR	Młodzież
3	Przekazanie rodzicom wiadomości dotyczących wpływu narkotyków na organizm młodego człowieka	- organizowanie spotkań z rodzicami	J.Łoncka, E.Frydrychowicz	Prelekcje, rozmowy indywidualne i grupowe,	Rodzice
4	Organizowanie czasu wolnego młodzieży	- zachęcanie uczniów do udziału w kołach zainteresowań i organizacji imprez szkolnych	Opiekunowie kół zainteresowań, wychowawcy klas	zajęcia w grupach	Młodzież
5.	Przekazanie informacji o aktach prawnych związanych ze zwalczaniem narkomanii	- wzbogacenie wiedzy o negatywnych skutkach używania środków odurzających, - zapoznanie z procedurami postępowania wobec osób posiadających bądź będących pod wpływem narkotyku - rozpoznawanie sygnałów świadczących o zażywaniu środków odurzających	Dyrektor, Pedagog szkolny	Szkoleniowa Rada Pedagogiczna, Szkolenie rodziców i uczniów.	Nauczyciele, rodzice i uczniowie

PLANOWANIE EWALUACJI

Ewaluacja procesu:

- Zaprosimy na organizowane imprezy koleżanki i kolegów i poprosimy ich o skomentowanie, sugestie, co można zmienić.
- Samoewaluacja: zastanowimy się: Co udało się nam zrobić dobrze? Co nas nie zadawała? Co moglibyśmy zmienić?
- Ewaluacja dokonana przez uczniów:
 - obserwacja ich niewerbalnych zachowań np. czy są zainteresowani, chętni do uczestnictwa, zrelaksowani, napięci czy zniechęceni
 - anonimowa ankieta dla uczniów, nauczycieli i rodziców

EWALUACJA

Dokonamy po zrealizowaniu programu. Sprawdzimy czy nie należy w programie dokonać jakichś zmian / np., ze względu na finanse itd./, gdy jest to konieczne. Wyciągniemy wnioski, które pomogą nam w lepszym planowaniu dalszej pracy, podzielimy się swymi sukcesami i niepowodzeniami z kolegami zajmującymi się profilaktyką.

ZAŁĄCZNIKI DO PROGRAMU PROFILAKTYKI.

1. Raport z przeprowadzonych badań dotyczących atmosfery panującej w szkole i uzależnień wśród uczniów Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Kościerzynie.
2. Analiza stanu zagrożenia i niedostosowania młodzieży.
3. Program Wychowania do życia w rodzinie dla uczniów klas pierwszych liceum i technikum Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Kościerzynie.
4. Wykaz kółek zainteresowań.
5. Harmonogram zajęć fakultatywnych.
6. Tematyka do realizacji na Godzinach do dyspozycji wychowawcy.
7. Organizacja wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.
8. Dokumentacja zajęć SOS dla ucznia.
9. Analiza ocen końcoworocznych z zachowania w roku szkolnym 2010/2011.

WYBRANA LITERATURA FACHOWA I WIDEOFILMY PRZYDATNE DO REALIZACJI ZADAŃ WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNYCH.

W podanym zestawie literatury można znaleźć teoretyczne opracowanie zagadnień z zakresu wychowania i profilaktyki oraz praktyczne porady i scenariusze zajęć realizowanych w szkołach. Podane pozycje nie wyczerpują zagadnienia, ale stanowią propozycję i zachętę do sięgnięcia również po inne, z bardzo dużej oferty bibliograficznej.

Dudziak U., *Wychowanie w klasie szkolnej: scenariusze godzin wychowawczych dla szkół ponadpodstawowych*, WSiP, Warszawa 2002.

Dziewiecki M., *Cielesność - płciowość - seksualność*, Wyd. Jedność, Kielce 2000.

Dziewiecki M., *Nowoczesna profilaktyka uzależnień*, Wyd. Jedność, Kielce 2001.

Dziewiecki M., *Psychologia porozumiewania się*, Wyd. Jedność, Kielce 2000.

Elliott J., *Dzieci i młodzież w kłopotach: poradnik nie tylko dla psychologów*, WSiP, Warszawa 2000.

Ernest K., *Szkolne gry uczniów - jak sobie z nimi radzić*. Warszawa 1992.

Faber A., Mazlish E., *Jak mówić, żeby dzieci się uczyły*, Wyd. Media Rodzina, Poznań .

Gaś Z. B., *Profilaktyka w szkole, w: Zapobieganie uzależnieniom uczniów*, CMPP-P, Warszawa 1997.

Głowacki A., Jędrka G., *Budujemy ciekawy program wychowawczy*,

Wyd. Rubikon, Kraków 2001.

Grochowska N., *Co robić, kiedy nie wiadomo co robić. Podpowiednik dla nauczyciela*. Wyd. Seventh Sea, Warszawa 2000.

Grochowska N., Sadowska E., *Lekcje wychowawcze: ćwiczenia dla uczniów*,

Wyd. Seventh Sea, Warszawa 2000.

Grochowska N., *Lekcje wychowawcze: program edukacji psychologicznej dla klas IV--VI*, Wyd. Seventh Sea 2000.

Grzelak J., Sochocki M. (red.), *Ewaluacja profilaktyki problemów dzieci i młodzieży*, Pracownia Profilaktyki Problemowej, „Sumus”, Warszawa 2001.

Hamer H., *Blżej siebie: 10 ważnych tematów - scenariusze 20 lekcji wychowawczych, ułatwiających poznanie siebie i rozwój*,

Wyd. Veda, Warszawa 2001.

Haug-Schnabel, *Agresja w przedszkolu*, Wyd. Jedność, Kielce 2001.

Hauk D., *Łagodzenie konfliktów w szkole i w pracy z młodzieżą*, Wyd. Jedność, Kielce 2002.

Hawkins J. D., *Podręcznik ewaluacji programów profilaktycznych*, IPiN, PTP, Warszawa-Olsztyn 1994.

Jak wychowywać: w poszukiwaniu dróg wychowania. Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo, Lublin 2000.

Jankowski B., *Wychowanie w szkole: tworzenie programu wychowawczego*, Wyd. Arka, Poznań 2001.

Kazdin A., *Zdrowie psychiczne młodzieży w okresie dorastania. Programy profilaktyczne i lecznicze*, „Nowiny Psychologiczne” nr 2, 1996.

Koczurowska J., *Standardy jakości programów profilaktycznych, w. Profilaktyka w środowisku lokalnym*, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2002.

Kosińska E., *Wychowawca w szkole. Krótki poradnik psychologiczny*, Wyd. Rubikon, Kraków 1999.

Kosińska E., Łagan D., *Jak nadać życiu sens - spotkania integracyjne dzieci i młodzieży*, Wyd. Rubikon, Kraków 1999.

Małecka I., *Jak tworzyć szkolny program wychowawczy: materiały powarsztatowe*, MCDN, Nowy Sącz 2000.

Meyer-Glitza E., *Kiedy pani złość przychodzi z wizytą*, Wyd. Jedność, Kielce 2001.

Meyer-Glitza E., *Jakub pogromca strachu*, Wyd. Jedność, Kielce 2001.

Nęcki Z., *Komunikowanie interpersonalne*, Ossolineum 1992.

Pellegrino G., *Jak wychowywać*, Wyd. Salezjańskie, Warszawa 1994.

Portmann R., *Gry i zabawy przeciwko agresji*, Wyd. Jedność, Kielce 1999.

Rylke H., Klimowicz G., *Szkola dla ucznia. Jak uczyć żyć z ludźmi*, WSiP, Warszawa 1992.

Sadowska E., *Lekcje wychowawcze: program edukacji psychologicznej dla uczniów gimnazjum*, Wyd. Seventh Sea, Warszawa 2000.

Samson A., *Być uczniem i przetrwać czyli szkoła przeżycia szkoły*, Wyd. MCDN, Kraków 2001.

Szymańska J., *Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki*, CMPP-P, Warszawa 2000.

Śliwerski B., *Program wychowawczy szkoły*, WSiP, Warszawa 2001.

Tarnowski J., *Jak wychowywać*, ATK, Warszawa 1993.

Kosińska E. *Mądrze i skutecznie. Zasady konstruowania szkolnego programu profilaktyki*. Rubikon, Kraków 2002.

Wojcieszek K. - *Wygrać życie. Szkolny program profilaktyki*. Rubikon, Kraków 2002.

FILMY WIDEO:

Pornozniewolenie, Stowarzyszenie Kulturalne Fronda.

Pornografia: niszczy, uzależnia, zabija, Focus of the Family.

Rozmowy o rodzinie, przyjaźni, miłości, cz. I dla szkół podstawowych, PTH

Technika, Gliwice.

Rozmowy o rodzime, przyjaźni, miłości, cz. II dla gimnazjum, PTH Technika, Gliwice.

Rozmowy o rodzinie, przyjaźni, miłości, cz. III dla szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, PTH Technika, Gliwice.

Jak leki i narkotyki wpływają na nasz organizm, PWN.

Przygnębienie i apatia. Jak sobie z nimi radzić, PWN.

Kokaina i amfetamina a organizm człowieka, PWN.

Marihuana a organizm człowieka, PWN.

Przemoc i agresja. Jak się im przeciwstawić, PWN.

Epitafium dla narkomana, PWN.

Asertywność. Sztuka bycia sobą, PWN.

Szkolny Program Profilaktyki opracowały:

mgr Grażyna Kobiela - Dzienisz

mgr Elżbieta Frydrychowicz

mgr Barbara Lis -Driwa